

**Rīgas Tirdzniecības profesionālās
vidusskolas
Attīstības un investīciju stratēģija
2015.-2020.gadam**

Rīga, 2015

1. Vispārēja informācija

1.1. "Izglītības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam"(apstiprināts ar 2014.gada 22.maija Latvijas Republikas Saeimas lēmumu) Izglītības attīstības virsmērķis ir kvalitatīva un iekļaujoša izglītība personības attīstībai, cilvēku labklājībai un ilgtspējīgai izaugsmei. Mērķa realizācijai ir nepieciešams pilnīgot izglītības vidi, paaugstinot izglītības vides kvalitāti, veicinot satura pilnveidi, attīstot atbilstošu infrastruktūru, indivīdu prasmes, veicinot vērtībizglītībā balstītu indivīda profesionālo un sociālo prasmju attīstību dzīvei un konkrētajai darba videi, efektīvu pārvaldību, uzlabojot resursu pārvaldības efektivitāti, attīstot izglītības iestāžu institucionālo izcilību un resursu konsolidāciju.

„Rīgas ilgtermiņa attīstība stratēģija līdz 2025.gadam” tiek balstīta uz ilgtspējīgās attīstības sistēmu, kuras pamatā ir ekonomiskās, dabas un sociālās vides līdzsvarota mijiedarbība. Perspektīvā Rīga vēlas balstīt savu ekonomisko attīstību uz nozarēm ar augstu pievienoto vērtību, starp kurām ir apstrādes rūpniecība, būvniecība, viesnīcas un restorāni, transports, glabāšana un sakari, konsultāciju pakalpojumi (IT, vadības, juridiskie), atpūtas un izklaides pakalpojumi, kā arī izglītības iestādes.

Rīgā uzņēmumi ražo 60% no rūpniecības kopprodukcijas valstī un pēc sociālekonomiskajiem rādītājiem Rīgas reģions ievērojami apsteidz pārējos Latvijas reģionus. Piemēram, Rīgas plānošanas reģionam vienīgajam ir pozitīvs attīstības indekss, iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju Rīgas reģionā pārsniedz Latgales rādītājus 3 reizes, tai pašā laikā, ievērojami atpaliekot no citu attīstīto Eiropas reģionu rādītājiem (pēc Rīgas Reģiona plānošanas mājas lapā ievietotajiem datiem).

„Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam” (apstiprināta 22.10.2013. ar Rīgas Domes 27.05.2014. lēmumu Nr.1173) kā Rīgas un tās reģiona ekonomikas galvenais dzinējspēks minēta uzņēmējdarbība, jo galvenās ekonomikas nozares ir tirdzniecība (19%), transports un loģistika (14,3%), rūpniecība (9,8%), profesionālie, tehniskie, zinātniskie pakalpojumi (9,7%), informācijas un komunikācijas pakalpojumi (7,2%), finanses un apdrošināšana (5,3%). Tāpēc pašvaldības sūtība ir virzīta uz ekonomikas attīstību, t.i., uzņēmējdarbības sekmēšanu, tāpēc valsts un ES attīstības prioritātes pilsētas attīstības svarīgākie rīcības virzieni ir kvalitatīva un mūsdienīga izglītība, labvēlīga uzņēmējdarbības vide ar augstu ekonomisko aktivitāti, nepieciešamība veicināt rūpniecības nozaru attīstīšanu.

„Latvijas nacionālajā attīstības plānā 2014.-2020.gadam” (apstiprināts ar 2012.gada 20.decembra Latvijas Republikas Saeimas lēmumu) arī ir skaidri nosaukta kā viena no prioritātēm tautas saimniecības izaugsme, tāpēc kā viens no rīcības virzieniem ir noteikta labvēlīga uzņēmējdarbības vide, kurā ir sakārtota tiesiskā bāze, prognozējama valsts atbalsta un uzraudzības sistēmas darbība, uz uzņēmēju vajadzībām orientēti valsts pārvaldes pakalpojumi, kā arī skaidri un konkurētspējīgi pamatnosacījumi uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai, lai katrs, kurš vēlas, varētu veidot uzņēmējdarbību, strādāt un dzīvot Latvijā. Izcila uzņēmējdarbības vide stimulē uzņēmumu attīstību, veicina jaunu uzņēmumu un investīciju piesaisti un iedzīvotāju kā darbaspēka un kā jaunu darba devēju piesaisti. Skaidra un saprotama uzņēmējdarbības vide ir garantija katra iedzīvotāja godīgi nopelnītās algas saņemšanai un ienākumiem valstij. Šādos apstākļos uzņēmumi apzinās korporatīvās sociālās atbildības nozīmi un darbojas atbildīgi pret sabiedrību un apkārtējo vidi. Savukārt Rīga tiek raksturota kā nozīmīgs kultūras, tūrisma un biznesa centrs Baltijas jūras reģiona centrā, bet pilsētu un lauku partnerība nodrošinās augstu dzīves kvalitāti visā Latvijas teritorijā.

2014./2015. mācību gadā Rīgā uzsāka darbu 63 profesionālās vispārējās izglītības iestādes, kurās šobrīd mācās 29,855 izglītojamie (pēc Centrālā statistikas pārvaldes datiem).

Ņemot vērā iepriekš minēto, komerczinību izglītības programmas paredz speciālistu sagatavošanu uzņēmējdarbības uzsākšanai, organizēšanai, koordinēšanai un vadīšanai, kas perspektīvā Rīgai un Rīgas reģionam būs nepieciešama, jo jau šobrīd, pēc Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvaldes (2013) un „Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam” sniegtajiem datiem, no 643,62 rīdziniekiem, kas sastāda 1/3 daļu no Latvijas iedzīvotāju kopskaita, komercpakalpojumu jomā nodarbināti 51% (tirdzniecībā 19%, finanšu un komercpakalpojumi 17,5%, transports 15%).

1.2. Profesionālās izglītības iestādes statuss

Saskaņā ar pamatnostādņēm „Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010. – 2015. gadam” Rīgas Tirdzniecības pamatskola ir profesionālās izglītības iestāde ar specializāciju komerczinībās.

„Latvijas nacionālajā attīstības plānā 2014.-2020. gadam” (apstiprināts ar 2012. gada 20.decembra Latvijas Republikas Saeimas lēmumu) arī ir skaidri nosaukta kā viena no prioritātēm tautas saimniecības izaugsme, tāpēc kā viens no rīcības virzieniem ir noteikta labvēlīga uzņēmējdarbības vide, kurā ir sakārtota tiesiskā bāze, prognozējama valsts atbalsta un uzraudzības sistēmas darbība, uz uzņēmēju vajadzībām orientēti valsts pārvaldes pakalpojumi, kā arī skaidri un konkurētspējīgi pamatnosacījumi uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai, lai katrs, kurš vēlas, varētu veidot uzņēmējdarbību, strādāt un dzīvot Latvijā. Izcila uzņēmējdarbības vide stimulē uzņēmumu attīstību, veicina jaunu uzņēmumu un investīciju piesaisti un iedzīvotāju kā darbaspēka un kā jaunu darba devēju piesaisti. Skaidra un saprotama uzņēmējdarbības vide ir garantija katra iedzīvotāja godīgi nopelnītās algas saņemšanai un ienākumiem valstij. Šādos apstākļos uzņēmumi apzinās korporatīvās sociālās atbildības nozīmi un darbojas atbildīgi pret sabiedrību un apkārtējo vidi. Savukārt Rīga tiek raksturota kā nozīmīgs kultūras, tūrisma un biznesa centrs Baltijas jūras reģiona centrā, bet pilsētu un lauku partnerība nodrošinās augstu dzīves kvalitāti visā Latvijas teritorijā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, komerczinību izglītības programmas paredz speciālistu sagatavošanu uzņēmējdarbības uzsākšanai, organizēšanai, koordinēšanai un vadīšanai, kas perspektīvā Rīgai un Rīgas reģionam būs nepieciešama, jo jau šobrīd, pēc Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvaldes (2013) un „Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam” sniegtajiem datiem, no 643,62 rīdniekiem, kas sastāda 1/3 daļu no Latvijas iedzīvotāju kopskaita, komercpakalpojumu jomā nodarbināti 51% (tirdzniecībā 19%, finanšu un komercpakalpojumi 17,5%, transports 15%).

2012. gadā, salīdzinot ar 2011. gadu, tirdzniecības nozarē sniegto pakalpojumu apjomi pieauga par 7%. Ņemot vērā nozares lielo īpatsvaru tautsaimniecībā, apjomu pieaugums tirdzniecībā 2012.gadā nodrošināja vairāk nekā ¼ daļu no visas tautsaimniecības izaugsmes. 2012. gadā mērena izaugsme bija vērojama komercpakalpojumu nozarēs, kur sniegto pakalpojumu apjomi bija par 3,4% lielāki nekā iepriekšējā gadā. (Pēc EM „Informatīvais ziņojums par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm”.)

Rīgas nozīmi uzņēmējdarbībā pierāda vairāki rādītāji: IKP īpatsvars kopējā valsts IKP (2010.g. 53%), Rīgā reģistrēto ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits (55 314 jeb 40% no kopējā skaita Latvijā). Labvēlīgu uzņēmējdarbības vidi Rīgā rada aizvien pieaugošs ĀTI pieaugums Rīgā reģistrēto uzņēmumu pamatkapitālā, izglītots, augsti kvalificēts, svešvalodas pārzinošs darbaspēks (bezdarba līmenis Rīgā 2013. gada sākumā bija 6,5%), salīdzinoši liels patēriņa tirgus starp Baltijas valstīm. Turklāt Rīgu pozitīvi novērtē arī starptautiskās kredītreitingu aģentūras. Nākotnē nepieciešams nodrošināt lielāku atbalstu jaundibināto uzņēmumu dzīvotspējas nodrošināšanai. (Pēc „Rīgas attīstības plāna 2014.-2020.”)

Pamatojoties uz 2012. gada 19. aprīlī veiktajiem grozījumiem Profesionālās izglītības likuma 16. pantā un Izglītības un zinātnes ministrijas 30.04.2013. rīkojumu Nr. 135 "Par profesionālās izglītības iestāžu nosaukumiem", no 2013. gada 10. jūlija Rīgas Tirdzniecības tehnikums tika pārdēvēts par Rīgas Tirdzniecības profesionālo vidusskolu(turpmāk tekstā -skola).Skolas darbības tiesiskais pamats ir Izglītības likums, Profesionālās izglītības likums u.c. normatīvie akti, kā arī Rīgas Tirdzniecības profesionālās vidusskolas nolikums. Skolai ir valsts tiešās pārvaldes iestādes statuss, tā ir Izglītības un zinātnes ministrijas (turpmāk tekstā –IZM) pakļautībā esoša izglītības iestāde.

2. Profesionālās izglītības programmu raksturojums

2.1. Profesionālās izglītības programmu raksturojums un audzēkņu skaits

Skolas darbības mērķis ir veidot izglītības vidi, īstenojot izglītības programmas, kas nodrošina valsts profesionālās izglītības standartos noteikto profesionālās izglītības mērķu sasniegšanu. Skolas darbības pamatvirziens ir izglītojoša un audzinoša darbība. Skolas pamatuzdevumi saskaņā ar nolikumu: nodrošināt iespēju iegūt profesionālo izglītību un kvalifikāciju, kā arī vispārējās zināšanas un prasmes, sagatavot darba tirgum kvalificētus speciālistus ar vispusīgām teorētiskajām zināšanām un praktiskajām iemaņām, radīt labvēlīgus apstākļus izglītojamo intelektuālajai, tikumiskajai un fiziskajai attīstībai, izveidot profesionālās izglītības kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, racionāli izmantot izglītībai iedalītos finanšu līdzekļus, valsts kustamo un nekustamo mantu. Skola realizē licenzētas un akreditētas profesionālās vidējās izglītības budžeta programmas: komerczinības (iegūstamā kvalifikācija –restorāna pakalpojumu komercdarbinieks);komerczinības (iegūstamā kvalifikācija –reklāmas pakalpojumu komercdarbinieks); komerczinības (iegūstamā kvalifikācija –mazumtirdzniecības komercdarbinieks); komerczinības(iegūstamā kvalifikācija –rūpniecības komercdarbinieks); telemehānika un loģistika(iegūstamā kvalifikācija – loģistikas darbinieks).

2015. gadā Rīgas Tirdzniecības profesionālajā vidusskolā mācās 590 izglītojamie 5 programmu kopās gan 4 – gadīgajās, gan 1,5 – gadīgajās programmās.

1.tabula. Esošās un plānotās profesionālās izglītības programmu nosaukumi RTPV.

Profesionālās izglītības iestādes nosaukums	Esošās profesionālās izglītības programmas nosaukums (pa veidiem)	Izglītojamo skaits					
		2014./2015. m.g.	2015./2016. m. g.	2016./2017. m. g.	2017./2018. m. g.	2018./2019. m. g.	2019./2020. m. g.
Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola	Komerczinības (reklāmas pakalpojumu komercdarbinieks, mazumtirdzniecības komercdarbinieks, rūpniecības komercdarbinieks, komercdarbinieks) Restorānu pakalpojumu (restorānu pakalpojumu speciālists/komercdarbinieks) Telemehānika un loģistika (loģistikas darbinieks)	590	600	600	600	600	600
	Komerczinības * (finanšu darbinieks, transporta pārvadājumu komercdarbinieks) Reklāmas dizains (vizuālās reklāmas noformētājs) Restorānu pakalpojumi (klientu apkalpošanas speciālists) Telemehānika un loģistika (noliktavas pārzinis)	-	-	40	60	80	100
Kopā		590	600	640	660	680	700

* plānotās profesionālās vidējās izglītības programmas (gan 4 gadi, gan 1,5 gadi)

Lai arī demogrāfiskās prognozes valstī ir negatīvas, toties Rīgā un Pierīgas reģionā ir novērota pozitīva tendence bērnu un jauniešu vecuma grupā, t.i., skaita nemainīgums, pilsētas iedzīvotāju kopējais skaita pieaugums, kas saistīts ar darba meklējumiem (Pēc „Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam”). Tā kā RTPV ir Rīgas reģiona profesionālā vidējās izglītības iestāde, tad izsakām optimistiskas prognozes par izglītojamo skaita palielināšanos līdz 2020. salīdzinājumā ar 2015. gadu, kas ir sagaidāma, realizējot plānotās izglītības programmas no 2016./2017. m. g.

Lai nodrošinātu pilnīgu esošo un plānoto izglītības programmu realizēšanu skolā strādā 32 gan vispārizglītojošo, gan profesionālo mācību priekšmetu pedagogi. Skolotāju vidējais vecums 2015. gadā ir 54 gadi, no tiem pensijas vecumā – 4. Tiek prognozēts, ka uz 2020. gadu skolotāji, kas būtu sasnieguši pensijas vecumu, būtu 9 no iepriekš minētajiem 32 pedagogiem. Jaunu pedagogu piesaiste šobrīd nav aktuāla, bet varētu būt nepieciešamība pēc tirgzinību un vizuālās mākslas skolotāja 2016./2017. m. g., ja tiktu ieviestas plānotās izglītības programmas.

Lai izglītojamajiem varētu nodrošināt ērtāku un pieejamāku mācību procesu Rīgas Tirdzniecības profesionālajai vidusskolai ir nepieciešams iekārtot citu izglītības iestāžu dienestu viesnīcās ap 100 izglītojamajiem (2015. gadā - 84 izglītojamie), tāpēc nākotnē varētu plānot par dienesta viesnīcas ierīkošanu, piemēram, Rīgā Kuldīgas ielā 9A vai līdzīgā ēkā.

2.2. Sadarbība ar atbilstošo nozaru organizācijām, sadarbība ar plānošanas reģioniem

Profesionālo skolu izglītojamajiem bez teorētisko zināšanu apguves svarīga nozīme ir praktiskajām iemaņām, lai izglītojamie pēc skolas beigšanas veiksmīgi varētu konkurēt darba tirgū. Mācoties klātienē, tās iespējams iegūt tikai prakses laikā, izejot praksi uzņēmumos, kuru profils atbilst izvēlētai izglītības programmai.

Laika gaitā skolai izveidojusies veiksmīga sadarbība ar Latvijas Tirgotāju asociāciju, sniedzot informāciju par darba tirgus prognozēm, vakancēm, kā arī daudziem uzņēmumiem, it īpaši ar tirdzniecības un ēdināšanas uzņēmumiem, jo speciālistus šīm jomām skola gatavo jau no pirmsākumiem. Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola kopš dibināšanas 1945. gada sagatavojusi speciālistus prečzinībās, tirdzniecības grāmatvedībā. Kopš 1997. gada tiek gatavoti komercdarbinieki dažādās uzņēmējdarbības nozarēs. Uzskatām, ka esošās un plānotās mācību programmas atbilst skolas profilam un tirgus tendencēm. Arī citu programmu praktikanti ir pieprasīti minētajos uzņēmumos, jo viņu darbs ir saistīts ar komercdarbību. Šo sadarbību sekmē arī skolas sadarbība ar absolventiem, no kuriem daudzi uzņēmumos strādā vadošos amatos. Viņiem zināmas mūsu prasības un tas zināšanu līmenis, ko var iegūt skolā.

Sadarbībai ar prakses uzņēmumiem ieguvums ir abpusējs-prakses laikā izglītojamie iegūst un nostiprina nepieciešamās praktiskās iemaņas patstāvīgam darbam, bet uzņēmumiem ir iespēja atbilstoši uzņēmuma profilam sev sagatavot jaunus speciālistus. Bijušie praktikanti nereti kļūst par labiem darbiniekiem, bieži vēl mācoties pēdējā kursā.

Ilgstošās sadarbības rezultātā ar uzņēmumiem, skolai ir iespēja nodrošināt ar atbilstošām prakses vietām visus izglītojamos. Izglītojamajiem tiek dota iespēja pašiem izvēlēties prakses uzņēmumus, ja to profils atbilst izvēlētai profesijai. Visbiežāk to izmanto izglītojamie, kuri dzīvo ārpus Rīgas un uzņēmums atrodas tuvu dzīvesvietai, tas bieži saistīts ar finansiālo situāciju ģimenē.

Kā labākos, ar kuriem jau ir ilgstoša sadarbība, varam minēt SIA "Žurnāls Santa", SIA Rimi Latvia", SIA Daiļrade koks", SIA "Astro", SIA NP Food", AS Reklāmdruka", AS "Aldaris", AS "Cēsu Alus", SIA Dienas Žurnāli", AS "Lido", SIA "Sportland", kas ne tikai sistemātiski nodrošina daudzus mūsu skolas izglītojamos ar atbilstošām prakses vietām, bet labprāt ņem praksē mūsu sadarbības skolu izglītojamos no citām valstīm.

Vienlaicīgi vienā uzņēmumā praksi iziet no viena līdz trīs izglītojamajiem, jo, kā topošajiem komercdarbiniekiem, viņiem prakses laikā jāapgūst pilna uzņēmuma darbība, tādēļ ir liels uzņēmumu skaits, ar kuriem skolai ir izveidojusies sadarbība.

Izvērtējot uzņēmumu attieksmi pret praktikantiem, varam dot pozitīvu vērtējumu, jo uzņēmumi parasti izprot prakses lomu jauno speciālistu sagatavošanā. Daļai izglītojamo priekšstats un izpratne par izvēlēto profesiju rodas tikai nonākot reālā darba vidē, kā arī paaugstinās motivācija apgūt šo profesiju.

Bez šaubām, ņemt vai neņemt izglītojamo praksē ir atkarīgs tikai no uzņēmuma brīvas gribas, jo no valsts puses uzņēmumi netiek atbalstīti jauno speciālistu sagatavošanā.

2.3. Darbaspēka pieprasījums reģionā/valstī, audzēkņu uzņemšanas iespējas

Komercpakalpojumu nozarēs 2013.gadā bija vērojama strauja izaugsme (par 7%), ko lielā mērā sekmēja izaugsme informācijas un komunikācijas, mākslas, izklaides un atpūtas pakalpojumu, kā arī nekustamo īpašumu nozarēs. Kopumā izaugsme komercpakalpojumu nozarēs 2013.gadā veidoja gandrīz pusi no visas tautsaimniecības izaugsmes (Pēc Ekonomikas ministrijas „Informatīvā ziņojuma par darba tirgus vidējā un ilgtermiņa prognozēm”, 2014).

2013.gadā, salīdzinot ar 2012.gadu, straujākais vidējais bruto darba samaksas pieaugums bija vērojams būvniecībā, tirdzniecībā un sabiedriskajos pakalpojumos. Latvijā notiek pakāpeniska pārstrukturizēšanās uz preču un pakalpojumu ražošanu ar augstu pievienoto vērtību, līdz ar to pieaug pieprasījums pēc augstākās un vidējās kvalifikācijas speciālistiem. Lai piesaistītu augsti kvalificētus darbiniekus, pakāpeniski tiek palielināta darba samaksa augstākās un vidējās kvalifikācijas profesijās. Vienlaikus vienkāršajās profesijās vidējā bruto darba samaksa samazinās. (Pēc Ekonomikas ministrijas „Informatīvā ziņojuma par darba tirgus vidējā un ilgtermiņa prognozēm”, 2014).

ES valstīs kopumā 2013.gadā analizējot nodarbinātību nozaru griezumā, ir konstatēts, ka samazinās nodarbināto skaits un arī īpatsvars apstrādes rūpniecībā, lauksaimniecībā un būvniecībā, savukārt pieaug – pakalpojumu sektorā. Ilgtermiņa prognozē darbaspēka pieprasījums uz 2020. gadu tirdzniecībā pieaugs par 10% no 2012. gada līmeņa. Vidējās kvalifikācijas profesiju pieprasījums darba tirgū uz 2020. gadu pieaugs par 1,3%. ES nozaru izaugsme ir prognozēta strauja mazumtirdzniecībai un dažādām pakalpojumu nozarēm, savukārt viesnīcu un ēdināšanas nozarēm paredzama augstāka par vidējo. ES vispieprasītāko profesiju grupā līdz 2020. gadam pakalpojumu un tirdzniecības jomu darbinieki, pieprasīti 1,0 miljoni. (Pēc EM “Informatīvais ziņojums par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm”, 2014).

2013. gadā nodarbināto skaits bija 893,9 tūkst., kas bija par 2,1% jeb 18 tūkst. lielāks nekā 2012. gadā. Būtisks ieguldījums nodarbināto skaita pieaugumā bija arī tirdzniecības, apstrādes rūpniecības un komercpakalpojumu nozarēm. Vidējas kvalifikācijas profesijās 2013. gadā bija nodarbināti 422,1 tūkst., kas bija gandrīz puse no visiem nodarbinātajiem. Šajā profesiju grupā 24% bija nodarbināti tirdzniecībā un gandrīz piektdaļa apstrādes rūpniecībā. Vidējas kvalifikācijas profesijās 2013. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu, bija par 13,8 tūkst. vairāk nodarbināto (pieaugums par 3,4%), kas bija 76% no visu nodarbināto skaita pieauguma. Apjomīgākais nodarbināto skaita pieaugums par 3,5 tūkst. bija tirdzniecībā, par 3,1 tūkst. – transporta nozarē. Vidējas kvalifikācijas profesijās 2013. gadā, salīdzinot ar 2010. gadu, bija par 35,3 tūkst. vairāk nodarbināto (pieaugums par 9,1%), kas bija 77% no visu nodarbināto skaita pieauguma. Apjomīgākais pieaugums par 10,6 tūkst. bija tirdzniecībā (Pēc Ekonomikas ministrijas „Informatīvā ziņojuma par darba tirgus vidējā un ilgtermiņa prognozēm”, 2014).

Analizējot darba tirgus vakances – visvairāk tiek pieprasīti mazumtirdzniecības veikala dažādu profesiju darbinieki, loģistikas, finanšu darbinieki, noliktavu pārziņi. Arī mūsu sadarbības partneri - darba devēji pieprasa mazumtirdzniecības komercdarbiniekus, loģistikas darbiniekus, klientu apkalpošanas speciālistus, merčendaizerus ar reklāmas komercdarbinieka specialitāti. Visātrāk un vairāk iespējas izaugt līdz vadošiem darbiniekiem mūsu absolventiem ir tirdzniecības un ēdināšanas uzņēmumos, jo šajās jomās viss vairāk trūkst darbinieku ar speciālo izglītību.

Jāatzīmē, ka būtiskākā problēma profesionālajā izglītībā joprojām ir tās zemā pievilcība - aptuveni 2/3 no jauniešiem izvēlās turpināt mācības vispārējā izglītībā, tādejādi nonākot darba tirgū bez konkrētas specialitātes un prasmēm. Lai arī pēdējo 10 gadu laikā ir vērojami nelieli uzlabojumi šajā jomā un ar vien vairāk jauniešu novērtē profesionālo izglītību, tomēr ar to nepietiek, lai nodrošinātu vidējās kvalifikācijas speciālistu atražošanu darba tirgū.

Pēdējos gados profesionālās izglītības iestādēs uzņemto audzēkņu skaits saglabājas aptuveni vienā līmenī (ap 10 tūkstošiem), kas skaidrojams ar arī ar to, ka pieaug to personu skaits, kas ar jau iepriekš iegūtu izglītību, tai skaitā vispārējo vidējo, mācības turpina profesionālās izglītības iestādēs. Izglītības politikas pasākumi paredz palielināt pamatskolu beigušo skolēnu interesi par vidējo profesionālo izglītību, līdzsvarojot vidusskolās un profesionālās izglītības iestādēs turpinošo skolēnu skaitu. Latvija ir noteikusi mērķi līdz 2020. gadam sasniegt, ka profesionālās vidējās izglītības programmās izglītību turpina iegūt vismaz 50% no kopējā skolēnu skaita, kas turpina mācības vidējā izglītībā. (Pēc Ekonomikas ministrijas „Informatīvā ziņojuma par darba tirgus vidējā un ilgtermiņa prognozēm”, 2014).

Šobrīd skolai ir 11 sadarbības līgumi ar darba devējiem par prakšu vietām, lielākie prakšu vietu piedāvātāji SIA “Rimi Latvia”, SIA “NP Food”, AS “Aldaris”, AS “Cēsu alus”, SIA “Optimera Latvia”, AS “Lido”, SIA “Sportland”, SIA “Dienas žurnāli”, SIA “Žurnāls Santa”, AS “Reklāmdruka”, SIA “Arkolat” u.c.

Skola sistemātiski seko savu absolventu gaitām pēc tās beigšanas un esam gandarīti par absolventiem, kuri izauguši par labiem, zināmiem speciālistiem piemēram: Viesnīcas „Talling Hotel” restorāna „Elements šefpavāre, Pavāru kluba prezidente S. Rižkova, SIA „Daiļrade koks” kvalitātes daļas vadītājs V. Kuziks, SIA „Poligrāfijas grupas Valters un Rapa” vadītājs A. Lipinieks, SIA „Arkolat” direktore D. Pečate, Krasta apsardzes dienesta preses dienesta virsniece L. Ulbina, AS „Cēsu alus” marketinga speciālists A. Ancāns u.c.

Absolventi ir iesaistīti skolas kvalifikācijas eksāmenu komisijās, mācību un prakšu programmu izstrādē, piedalās karjeras dienās, kā arī labprāt ir gatavi strādāt par mācītspēkiem mūsu skolā.

2. tabula. Informācija par skolas beidzējiem uz 2013. gada 1. oktobri

Kurss Ko dara	4. A	4. F	4. R	4. T	Kopā	%
Strādā specialitātē*	12	13	2	4	31	29,81%
Strādā citur*	7	2	11	11	31	29,81%
Mācās klātienē	7	7	8	4	26	25,00%
Strādā vai mācās ārzemēs	1	2	3	1	7	6,73%
Bērna kopšanas atvaļinājumā	2	1	-	-	3	2,88%
Nestrādā, meklē darbu	-	1	2	3	6	5,77%
Kopā	29	26	26	23	104	
* T. sk. strādā un mācās vakara, neklātienes nodaļās	-	1	4	2	7	6,73%

3. tabula. Informācija par skolas beidzējiem uz 2014. gada 20. septembri

Kurss Ko dara	4. A	4. C	4. F	4. G	4. L	4. R	4. T	Kopā	%
Strādā specialitātē	8	12	7	7	15	6	5	60	42,86
Strādā citur	5	-	1	4	5	5	5	25	17,86
Mācās klātienē	6	6	5	4	4	6	5	36	25,71
Strādā vai mācās ārzemēs	-	1	3	-	-	4	1	9	6,43
Bērna kopšanas atvaļinājumā	-	1	1	1	-	-	-	3	2,14
Nestrādā, meklē, darbu	1	-	1	1	1	2	1	7	5,00
Kopā:	20	20	18	17	25	23	17	140	
* T. sk. strādā un mācās vakara, neklātienes nodaļās	-	-	1	2	6	1	1	11	7,86

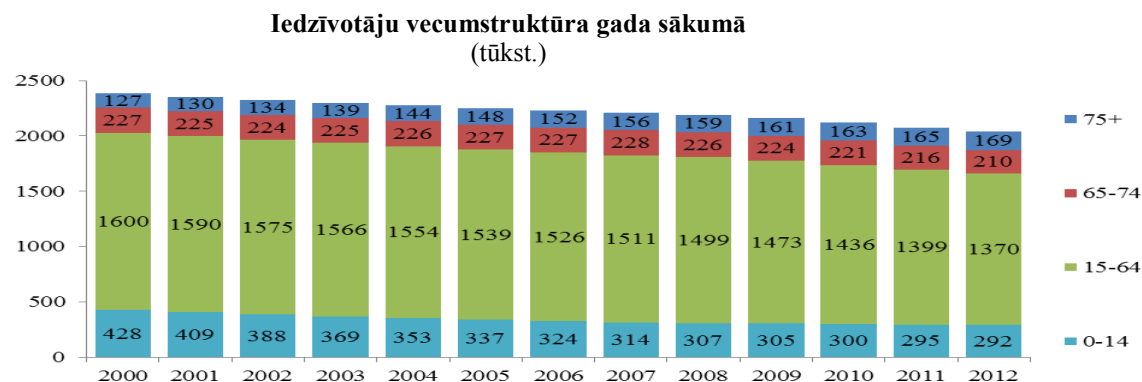
Turpmāk tiks meklēti jauni sadarbības partneri, ar profilu, kurš atbilst skolas izglītības programmām. Turpināsies arī darbs pie prakses kontroles sistēmas pilnveidošanas, jo praksi vada profesionālo mācību priekšmetu skolotāji, kuriem ir stundas skolā, vienlaicīgi ir daudz prakses uzņēmumu dažādos pilsētas rajonos, kas daļēji sarežģīt šo procesu.

Liels atbalsts gan prakses, gan mērķtiecīgākā, jēgpilnākā, izglītojamo motivējošākā un uz karjeras izglītību orientētā mācību organizēšanā būtu karjeras izglītības konsultants, kā pakalpojumi RTPV šobrīd nav pieejami.

2.4. Profesionālās izglītības iestādes perspektīvas laikā līdz 2020. gadam

Latvijas tautsaimniecības strukturpolitikas galvenie mērķi vidējā termiņā ir saistīti ar noteiktām strukturālām izmaiņām tautsaimniecības resursu izvietojumā par labu preču un pakalpojumu ar augstāku pievienoto vērtību ražošanai, uz eksportu vērstām nozarēm, lielākiem ieguldījumiem jaunās tehnoloģijās, inovācijā un IKT, kā arī uzlabojumiem izglītības sistēmā. Šo politikas pasākumu īstenošana stiprinās ekonomiskās izaugsmes potenciālu, paātrinot rūpniecība. Gandrīz 2/3 no visa darbaspēka pieprasījuma pieauguma līdz 2020. gadam veidos trīs nozares – apstrādes rūpniecība, tirdzniecība un komercpakalpojumi, veicinot ekonomikas izaugsmi un paaugstinot tautsaimniecības produktivitāti. Sagaidāms, ka nākotnē salīdzinoši liels nodarbināto skaita pieaugums būs komercpakalpojumu nozarēs. 2020. gadā pieprasījums pēc darbaspēka par vairāk nekā 10% pārsniegs 2013. gada līmeni un veidos piektdaļu no visā tautsaimniecībā nodarbināto skaita. Komercpakalpojumu nozares izaugsmi galvenokārt veicinās pārējo tautsaimniecības nozaru attīstība un aizvien augošais pieprasījums pēc ārpakalpojumiem. Ņemot vērā demogrāfijas tendences, darbaspēka piedāvājums nākotnē varētu būtiski sarukt, līdz ar to profesionālās vidējās izglītības loma vidējā termiņā aizvien pieaugs. (Pēc Ekonomikas ministrijas „Informatīvā ziņojuma par darba tirgus vidējā un ilgtermiņa prognozēm”, 2014).

Iedzīvotāju skaits Latvijā ilgstoši samazinās, kam galvenie iemesli ir sabiedrības novecošanās, zems dzimstības līmenis un iedzīvotāju emigrācija. 2013. gadā iedzīvotāju skaits saruka par 22,4 tūkst., un 2014. gada sākumā Latvijā bija 2001,5 tūkst. iedzīvotāju. Iedzīvotāju skaits 15-74 gadu vecumā 2014. gada sākumā bija 1528,4 tūkst., kas bija par 29,3 tūkst. mazāk nekā iepriekšējā gada sākumā. Lielākā ietekme bija iedzīvotāju skaita samazinājumam jaunākajās darbaspējas vecuma grupās: 15-19 gadi (par 7,8 tūkst. jeb 7,8%) un 20-24 gadi (par 9,4 tūkst. jeb 6,5%).

(Pēc EM „Informatīvais ziņojums par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm”.)

Summārais dzimstības koeficients līdz 2030. gadam palielināsies par aptuveni 9,2%, salīdzinot ar 2013. gadu. Sagaidāms, ka līdz 2020. gadam iedzīvotāju imigrāciju galvenokārt noteiks Latvijas valsts piederīgo atgriešanās dzimtenē, savukārt pēc 2020. gada repatriācijas plūsmas pakāpeniski samazināsies un ar vien

lielāku lomu ieņems imigranti no citām ES valstīm un trešo valstu pilsoņi. (Pēc Ekonomikas ministrijas „Informatīvā ziņojuma par darba tirgus vidējā un ilgtermiņa prognozēm”, 2014.)

Lai arī visā Latvijā demogrāfiskās tendences ir negatīvas, jo tiek prognozēts, ka Latvijas iedzīvotāju skaits samazināsies un laika posmā līdz 2020. gadam vidējā un augstākajā izglītībā ir gaidāms nozīmīgs skolēnu un studentu skaita samazinājums (pēc „Izglītības attīstības pamatnostādņem 2014.-2020. gadam”), kā arī, pēc Ekonomikas ministrijas ziņojuma materiāliem (Pēc Ekonomikas ministrijas „Informatīvā ziņojuma par darba tirgus vidējā un ilgtermiņa prognozēm”, 2014.), jau vairākus gadus samazinās vidusskolās uzņemto audzēkņu skaits, vienlaikus profesionālās izglītības iestādēs uzņemto audzēkņu skaitam paliekot aptuveni tajā pašā līmenī. Tas skaidrojams ar kopējo demogrāfisko situāciju valstī (samazinās pamatskolu beigušo jauniešu skaits), kā arī ar to, ka pieaug to personu skaits, kas ar jau iepriekš iegūtu izglītību, tai skaitā vispārējo vidējo, mācības turpina profesionālās izglītības iestādēs. Un tomēr būtu akcentējams fakts, ka Rīgā (pēc „Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam”) 2013. gadā ir vērojama pozitīva demogrāfiskā tendence, jo iedzīvotāju kopējais skaits turpina pieaugt, salīdzinājumā ar 2012. gadu, par 4,6 tūkstošiem, bet bērnu un jauniešu skaits ir palielinājies par 1,7 tūkstošiem (no 13,2% no kopējā iedzīvotāju skaita 2012. gadā līdz 13,6% - 2013. gadā).

Tā kā optimizācijas process vēl turpinās, tad RTPV administrācijas pārstāvji uzskata, ka efektīvi pārvaldot skolu, tai varētu pievienot līdzīgas specializācijas izglītības iestādi no cita, ekonomiski mazaktīvāka reģiona, piemēram, Daugavpils Tirdzniecības profesionālo vidusskolu. 2014./2015. m. g. Daugavpils Tirdzniecības profesionālajā skolā mācās 400 izglītojamo tādās izglītības programmās kā mazumtirdzniecības veikala pārdevējs, pavārs, konditors, restorānu pakalpojumu speciālists u.c.

3. Nekustamā īpašuma un mācību materiāli tehniskās bāzes raksturojums

3.1. tabula un 3.2. tabula

4. Plānotie ieguldījumi Rīgas Tirdzniecības profesionālajā vidusskolā mācību vides infrastruktūrā

Rīgas Tirdzniecības profesionālās vidusskolas attīstības vīzija ir metodiskās bāzes pilnveidošanu, augsti kvalificētu pedagogu mērķtiecīgi un jēgpilni vadīts mācību process, kas balstīts praktiskās darbības, motivējot izglītojamos sasniegt tik augstus rezultātus sekmēs, cik tas ir iespējams.

4. tabula

4.1. Uzlabojumu veikšanas posmi prioritārā secībā

4.1.tabula

5. Alternatīvo risinājumu salīdzinājums

5.1. tabula

6. Rīgas Tirdzniecības profesionālās vidusskolas ERAF investīciju kopsavilkums darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” specifiskā atbalsta mērķa 8.1.3. “Modernizēt profesionālās izglītības iestādes, nodrošinot mācību vides atbilstību tautsaimniecības nozaru attīstībai un uzlabojot profesionālās izglītības pieejamību” (turpmāk SAM8.1.3.) ietvaros

6. tabula

7. Ēku izmantošanas rādītāji

7.tabula

Kopsavilkums

Rīgas Tirdzniecības profesionālās vidusskolas attīstības un investīciju stratēģijā 2015.–2020. gadam (turpmāk – stratēģija) ir apkopota vispārējā informācija, kurā īsi tiek raksturota sociāli-ekonomiskā vide valstī un Rīgas reģionā, demogrāfiskā situācija, nodarbinātības rādītāji, perspektīvās nozares tuvākajos gados un prognozējamā situācija izglītības jomā, analizējot dažādus informācijas avotus.

Stratēģija satur RTPV izglītības programmu un nozaru atbalsta/sadarbības īsu raksturojumu, darbaspēka pieprasījumu Rīgā, uzņemšanas, risku un iespēju analīzi, nekustamā īpašuma un mācību materiāli tehniskās bāzes raksturojumu – gan veiktos, gan plānotos nekustamā īpašuma un mācību materiāli tehniskās bāzes uzlabojumus, kā arī to veikšanas posmus prioritārā secībā, ietverot energoefektivitātes un ēkas izmantošanas rādītājus.

Kā alternatīvo risinājumu salīdzinājumu, RTPV ir izvirzījis priekšlikumu veikt bēniņu atjaunošanu, ārējā lifta izbūvi, sporta zāles un aktu zāles atjaunošanu, virsbūves izveidošanu virs sporta zāles, ierīkojot tajā multifunkcionālu telpu, tādējādi palielinot kopējo lietderīgo platību un samazinot vidējās gada uzturēšanas izmaksas euro/m² uz vienu izglītojamo, kā arī nākotnē paredzot iespēju uzņemt vairāk kursus, gan pamatprogrammās, gan tālākizglītības un profesionālās pilnveides kursus, proti, palielinot izglītojamo skaitu.